

NUMERUL 15 BANI**ABONAMENTELE**
ÎNCEP LA 1 ȘI 15 ALE FIE-CAREI LUNI
și se plătesc tot-d'una înainte

In București la casa Administrației	
Din Județe și Străinătate prin mandate postale	
Un an în tară 30 lei; în străinătate 50	
Șase luni	15
Trei luni	8
	25
	16

Un număr în străinătate 15 bani

MANUSCRIPTELE NU SE ÎNPOIAZĂ

Adevărul

Să te ferești Române de cuiu strein în casă

V. Alexandri.

NUMERUL 15 BANI**ANUNCIURILE**Din BUUREȘCI și JUDEȚE se primesc:
NUMAI la ADMINISTRAȚIE
din **Străinătate**, direct la administrație și la
toate oficiile de publicitate.

Anunțuri la pagina IV	0,30 b. linia
III	2, -- lei
II	3, -- "

Inserțiunile și Reclamele 3 lei rândul.
La Paris, ziarul se găsește de vânzare cu numărul
la kioscul No. 117, Boulevard St.-Michel.

UN NUMĂR VECIŪ 30 BANI**ADMINISTRAȚIA**

No. 16 — STRADA ACADEMIEI — No. 16

Director politic: ALEX. V. BELDIMANŪ**REDAȚIA**

No. 16 — STRADA ACADEMIEI — No. 16

Un Proces secular la Inalta Curte de Casatie

București, 25 Aprilie 1892

AVEM SAU NU JUDECATORI ?

La 26 Aprilie curent, se judecă la Inalta Curte de Casație, un proces de încotro-pire de pământ, între două comune moștenitești, care a luat naștere de odată cu Revoluția cea mare Franceză.

Către anul 1790, moșnenii Risipiteni, impresorați de la moșnenii Dobridorului, o bucată de pământ. Acești din urmă, reclamă autorității din Mehedinți, de care ținea atunci comuna Dobridorului și Risipitenii. Risipitenii întorc călcarea, și prin actul de la 1797, stabilesc între moșia Dobridorului și moșia Risipiteni semne, măguri și pietre, care se respectară cât va timp; când Risipitenii încotro-pesc pe Dobridorului din nou la capul moșiei lor despre Apus, trecând peste piatra, așa numită din Drumul-Lemnelor, Dobridorului pornesc judecată și se judecă până la anul 1892, când se pronunță sentința judecătorească de Mehedinți, dându-li-se dreptate. Sentința se pune în executare, dar cu strămutarea dosarelor de la judecătoria de Mehedinți la cea de Dolj, în urma răzvirării județelor, se perde împreună cu dosarul, și Dobridorului se vedă siliti să înceapă judecata d'acapal.

La 1858, ei iau un hotarnic cu autorizația Tribunalului județului Dolj secția II; aceasta face hotarnicia bazată pe semnele coprinse în actul Risipitenilor de la 1797, și Dobridorului o depun în Tribunalul planul, care se confirmă prin sentința cu No. 12 din 1861, după trei ani de judecată.

Risipitenii apelează, și Curtea din Craiova secția I, prin deciziunea cu No. 109 din 1871, după zece ani de amânări și cercetări locale, confirmă, în lipsa Risipitenilor, sentința Tribunalului cu No. 12/61 întăritoare planului și hotarniciei moșiei Dobridorului.

Risipitenii fac opoziție, și după nenumărate amânări și descinderi locale în timp de alți zece ani, Curtea compusă din alți judecători, cu nesocotirea articolului 111 din Codicele de Proc. Civ., prin deciziunea cu No. 183 din 1881, anulează hotarnicia moșiei Dobridorului, pe motiv că oponenții, n'au fost regulat chemați la facerea hotarniciei, motiv cu desăvârșire inexact.

Dobridorului merg în recurs și Inalta Curte de Casație considerând că excepțiunile la Curtea din Craiova, după ce a ceasta statuase asupra cestiunilor de fond, casează deciziunea Curții din Craiova cu No. 183/81 ca dată cu violarea art. 111, din pr. civ. și trimite procesul în cercetarea Curții de Apel din București secția I, care, compusă din D-nii judecători: A. Filiti, C. Câmpineanu, I. Dendrioi și Gr. C. Burcă, prin deciziunea cu No. 140/85, pronunță în lipsa Risipitenilor, le respinge opoziția făcută în contra deciziunii cu No. 109/71 a Curții din Craiova, și menține această decizie ce întărește sentința Trib. cu No. 1261 confirmătoare planului și hotarniciei moșiei Dobridorului.

Risipitenii, ne mai având drept de opoziție, fac revizuire și se perimează; fac recurs și se perimează și deciziunea cu No. 140/85, rămâne definitivă și irevocabilă.

Dobridorului pun, la 1887, în executare această deciziune și înainte de a se efectua executarea pe fața pământului, Risipitenii fac contestație, care li se respinge ca intempestivă.

La 1888, Risipitenii vin din nou cu contestație înaintea Curții de Apel din București, în contra executării deciziunii cu No. 140 din anul 1885, sub cuvânt că n'au fost citați la această Curte în regulă când li s'au respins opoziția în contra deciziunii cu No. 109/71 a Curții din Craiova și s'a pronunțat hotărârea cu No. 140/85, cerând anularea acestei hotărâri. Curtea, compusă din D-nii judecători: A. Cantacuzino, prim-președinte, C. Câmpineanu, Al. Sc. Ghica și N. Budisteanu, considerând că o hotărâre judecătorească nu se poate retracta de cât pe cale de opoziție, apel și recurs în Casație; considerând că în specie, dacă a fost sau nu bine îndeplinită procedura cu ocaziunea pronunțării deciziunii cu No. 140/85, această nu se poate examina acum pe cale

de contestație, respinge contestația prin deciziunea cu No. 170.

Risipitenii fac recurs, și li se respinge prin hotărârea Inaltei Curți de Casație cu No. 362 din 1889, pe aceleași motive, zicând Inalta Curte, că deciziunea cu No. 140/85, atacată cu recurs, are puterea lucrului judecat și nu se mai poate pipăi sub nici un cuvânt.

La 23, 24 și 25 Mai 1890, Dobridorului execută pe fața pământului deciziunea cu No. 140/85, prin îndeplinirea tuturor formelor legale, și actul de executare îl depun la Curte spre întărire. Risipitenii, la înfățișarea de la 9 Noembrie 1891, contestă executarea pe motiv că mai sunt moșnenii Risipitenii și în alte 16 comune, și a celor nu li s'au pus în cunoștință cităția de acum. Curtea, compusă din D-nii judecători: C. R. Manolescu, ca președinte, T. T. Giuvara și A. Athanasovici:

considerând că art. 75 din codul de procedură civilă în alineatul 3 precizând că cităția să se adreseze primarului comunei unde se află cea de moșneni, pentru că densul s'a pus în cunoștința moșnenilor ce se află în comuna sa, de sigur ca a voit să înțeleagă ca s'a pus în cunoștința numai a acestor moșneni, căci primarul acestei comune nu poate avea competența de a lucra în alte comune unde ar mai putea exista moșneni; considerând că în art. 75 neapreciind de cât o singură cităție și o singură comunicare a procesului, comunei mume, ar fi a eși din spiritul și din textul legii când s'ar admite, după cum cer Risipitenii, și se face mai multe comunicări prin toți primarii din toate comunele pe unde s'ar putea găsi unii din moșnenii împărăști; căci de altminterlea, dacă s'ar admite cererea contestatorilor, ar fi a se eluda în mod vădit scopul legiuitorului care a voit a simplifica modul de citare a moșnenilor, căci în adevăr ar trebui atunci să se facă cunoscută cităția ori unde ar exista vre-un moșnen, la ori-ce distanță s'ar afla comuna în care el s'ar găsi, și comunicându-li-se tuturor, dacă n'ic odată, dar rare ori, s'ar mai putea considera procedura ca îndeplinită față cu ei, lucru tocmai pe care legiuitorul a voit a-l evita. Pentru aceste motive respinge incidental propus de Risipitenii contestatori și amână continuarea desbaterilor la 23 Noembrie, același an.

La 23 Noembrie 1891, venind cu contestație moșnenii Risipitenii din cele 16 comune însuși, ce au moșie în hotarul Risipitenii pe aceleași motive invocate de moșnenii din comuna muma la 9 Noembrie, că adică ei n'au fost chemați la executare, Curtea compusă din D-nii judecători: C. R. Manolescu, T. T. Giuvara, M. Iulian și A. Athanasovici, prin deciziunea interlocutorie sub No. 2483, din 23 Noembrie 1891, zice că: moșnenii Risipitenii din comuna Risipitenii, la 23 Mai 1890 și la 9 Noembrie 1891, făcând contestație la executarea deciziunii cu No. 140/85, au făcut o în numele întregi cete, ast-fel că în prima contestație figurând în ceata de moșneni și acei din 16 comune, noua contestație n'are rațiune de a fi și ea, fiind forțamente coprinșă în cea d'întîi (care s'a găsit nefondată în ceea ce privește comunicarea cităției pentru cuvintele arătate în deciziunea interlocutorie din 9 Noembrie 1891).

La 29 Mai 1892, Risipitenii reînvoiesc contestația făcută la 1888, când s'a dat deciziunea cu No. 170 și la 9 și 23 Noembrie 1891, când s'au pronunțat deciziunile interlocutorii cu No. 2483, cerând anularea hotărârii cu No. 140/85 pentru că au fost neregulat citați, atât atunci când s'a dat această hotărâre care se execută, cât și la executare, și pentru că chiar comunicarea acestei deciziuni, nu s'a făcut conform art. 387 din proc. civ., precum și pentru că atât la judecată cât și la executare, nu s'au citat cei 130 moșnenii Risipitenii, șezători în alte comune, cari fac contestație; și de astă dată — fapt care ridică ori ce speranță în dreptatea judecătorilor și distribuția justiției, — trei membri ai Curții din cinci. D-nii Gr. C. Burcă, A. Cantacuzino și C. R. Manolescu, aceiași cari au dat deciziunile cu No. 140/85 și 170/88, și încheerile din 9 și 23 Noembrie 1891, și prin ele au interpretat legea după li tera și spiritul ei și după cum s'a practicat de toți judecătorii din toată țara, de la promulgarea ei până la inamovibilitatea judecătorilor de Curți și până la venirea la ministerul Justiției a D-ului Al. Marghiloman, avocatul Risipitenilor cu procura generală din 1886, legalizată de Primăria comunei Risipitenii la No. 1026, aceiași judecători, zic, de la promulgarea legii inamovibilității și de când numirile și înaintările în justiție depind de bunul plac al D-ului Marghiloman, și-au schimbat opiniunea, și la 29 Mai 1892 au pronunțat deciziunea cu No. 108, cu totul contrarie hotărârilor D-ilor de mai nainte, după care art. 111 din pr. civ. e nesocotit; deciziunile rămase definitive, sfărimate pe cale de contestație, și tot pe cale de contestație anulate, când la pronunțarea lor, moșnenii ce au lipsit din comună n'au fost citați individual, sați când comunicarea lor nu s'a făcut și moșnenilor șezători în alte comune din țară și afară din țară.

Cum?
D-nul Gr. C. Burcă care la 1885 a găsit că moșnenii Risipitenii au fost bine citați printr-o singură vestire colectivă, pusă de primar în cunoștința tuturor moșnenilor prezenți în comună, și a dat deciziunea cu No. 140 respingând opoziția Risipitenilor, la 29 Mai 1892, își anulează hotărârea din 1885, sub cuvânt că la pronunțarea acelei deciziuni, moșnenii Risipitenii șezători afară din comună n'au fost citați individual?

Cum?
D-nul A. Cantacuzino, care prin deciziunea cu No. 170 din 1888 a zis că hotărârile judecătorești nu se pot retracta pe cale de contestație, la 1892, anulează pe această cale de contestație deciziunea cu No. 140/85 pe care Inalta Curte de Casație o declară că are autoritatea lucrului judecat?

Cum?
D-nul Gr. C. Burcă care la 1885 a găsit că moșnenii Risipitenii au fost bine citați printr-o singură vestire colectivă, pusă de primar în cunoștința tuturor moșnenilor prezenți în comună, și a dat deciziunea cu No. 140 respingând opoziția Risipitenilor, la 29 Mai 1892, își anulează hotărârea din 1885, sub cuvânt că la pronunțarea acelei deciziuni, moșnenii Risipitenii șezători afară din comună n'au fost citați individual?

Cum?
D-nul A. Cantacuzino, care prin deciziunea cu No. 170 din 1888 a zis că hotărârile judecătorești nu se pot retracta pe cale de contestație, la 1892, anulează pe această cale de contestație deciziunea cu No. 140/85 pe care Inalta Curte de Casație o declară că are autoritatea lucrului judecat?

Cum?
D-nul Corneliu Romniceanu Manolescu, care la 9 și 23 Noembrie 1891 a zis împreună cu d-nii T. T. Giuvara și A. Athanasovici că în privința cetelor de moșneni, o singură cităție colectivă adusă la cunoștința moșnenilor aflați în comună în ziua în care li se comunică de primar chemarea, e conformă cu cerințele art. 75 alineatul 8 din proc. civ.; onorabilul D-nul Romniceanu Manolescu care la 23 Noembrie 1891 a zis împreună cu d-nii T. T. Giuvara, M. Iulian și A. Athanasovici că contestația moșnenilor Risipitenii șezători în alte comune, n'are rațiune de a fi, de oare-ce ei sunt coprinși forțamente în contestația făcută de moșnenii Risipitenii din comuna Risipitenii în care figurează și moșnenii domiciliari în alte părți, la 29 Mai 1892 prin deciziunea cu No. 108, D-sa își schimbă părerea și susține că citățiile către moșneni sunt colective numai pentru aceia din ei cari în ziua când se dă cităția sunt în comună, iar pentru aceia ce lipsesc la lucrul câmpului, la moară, la târg, în serviciul comunei, în armată, de ținuți în inchisorile județului sați ale Statului, duși cu coasa sați cu sapa de la munte la câmp după agonișeală, de unde nu vin de cât după trecere de timp în delungat, pentru aceștia, după D-nii Manolescu, Burcă și Cantacuzino, e altă procedură pe care o inventează D-ilor; aceștia urmează să se citeze individual după dreptul comun, căutându-se cu citățiile, unii prin București, unde merg ca servitori la precupeți, alții prin Dobrohoi, prin Dobrogea, și dacă unii au murit pe acolo și au lăsat minori, judecata se suspendă până să se înființeze epitropii, până când alții mor și alte epitropii trebuie, și așa în nesfârșit?

Este rațională, este logică, este posibilă o asemenea stranie procedură? Dar ea ar face peste putință ori-ce proces cu cetele de moșneni; ar face ca ori-ce s'ar lua cuiva de o comună de moșneni arbitrar, silnic, să fie vecinic luat pentru că în contra cetelor de moșneni compuse din sute și mii de indivizi, nu s'ar mai putea n'ic odată implini o procedură în care s'ar chema individual cei ce ar lipsi din comună; și când dintr-o comună ca Risipitenii de 800 familii n'ar lipsi tot-d'una de la 40 până la 60 indivizi, afară de 130 familii domiciliata în alte 16 comune din țară?

Nu mai duoi judecători, D-nii T. T. Giuvara și A. Athanasovici, din cei ce au judecat contestațiile Risipitenilor au rămas consecvenți deciziunilor ce au luat la 9 și 23 Noembrie 1891. Domnia-lor au scris în josul necalificabilei hotărâri cu No. 108 de la 29 Mai 1892, următoarea opiniune, pe care o dăm în scurt:
Asupra contestațiilor făcute la executarea deciziunii cu No. 140/85 a acestei Curți de moșnenii Risipitenii cari susțin că executarea deciziunii 140/85 e nulă pentru următoarele motive:
1) Pentru că au fost neregulat citați atât atunci când s'a dat hotărârea 140/85, care să exe-

cută, cât și la executare, și pentru că chiar comunicarea acestei hotărâri nu s'a făcut în regulă;

2) Pentru că atât la judecată cât și la executare, nu s'au citat cei 130 moșnenii Risipitenii cari fac contestație și ei, și cari se află domiciliati nu în comuna Risipitenii ci în alte 17 comune.

In ce privește primul motiv.
Considerând că din procesele verbale dresate de Primarul comunei Risipitenii asistat de Consiliul comunal, să constatată că citațiile pentru judecată și pentru executare au fost puse în cunoștința moșnenilor prezenți la Primărie și că ceata a fost chemată acolo tocmai în acest scop, și că tot asemenea s'a procedat și pentru comunicarea deciziunii No. 140/85;

Considerând că în vederea dificultăților ce s'ar fi întâmpinat cu citarea individuală a fiecărui moșnen dintr-o ceată și în fața chiar a imposibilității de a se îndeplini procedura în cele mai multe cazuri cu moșnenii, legiuitorul prin art. 75 al. 8 a prescriis ca, în loc să se dea atâtea citățiuni cât moșneni sunt, să se emită o singură cităție colectivă, care să se pună de Primar în cunoștința tuturor moșnenilor din comună, conform art. 74;

Considerând că atât din acest art. 75 al. 8, cât și din des-aterile urmate în Camera și ocazia votării lui, reese că scopul legiuitorului a fost să considere pe moșneni în ceată în privința procedurii, nu ca pe niște coproprietari separați, ci ca o colectivitate careia li recunoaște o adevărată personalitate;

Că așa numai se poate explica cum se dă numai o singură cităție colectivă la atâtea proprietari, și așa numai se poate evita dificultățile interminabile ce ar avea loc în judecările cu moșnenii și anume: Multiplicitatea citățiilor; suspendările proceselor la moartea fiecărui din moșneni; aplicarea art. 151, etc.
Considerând că dacă s'ar interpreta legea în sensul că Primarul comunei mume să fie obligat să îndeplinească formalitățile cerute de art. 74 pentru fie-care moșnen în parte, și dacă el ar trebui să comunice cităția prin Primarii respectivi tuturor moșnenilor risipitenii prin alte comune din țară, atunci nu numai că n'ar mai fi cităție colectivă, dar n'ic o dată nu s'ar putea respecta termenul de 7 zile în care Primarul trebuie să înapoieze procesul-verbal ce dresăse, căci ar fi imposibil să primească dovezile de la cel-Alt Primar în acest termen, precum și să dresese el atâtea procese-verbale cât moșnenii au lipsit la chemarea ce le-a făcut la Primărie;

Considerând că dacă prin art. 75 al. 8 se pune obligație Primarului de a da citățiunea în cunoștința tuturor moșnenilor, conform art. 74, din aceasta ceea-ce reese este că densul să i cheme la Primărie și să pună cităția în cunoștința tuturor moșnenilor ce se vor prezenta presupunându-se că aceștia o vor da în cunoștința și celor ce lipsesc;

Că ast-fel fiind, urmează a se respinge ca nefondate atât primul cât și secundul motiv din contestația moșnenilor Risipitenii.

Iată adevărata și fireasca interpretare a art. 75 alineatul 8 din proc. civ.; așa l'a înțeles toți membrii Adunării legiuitoare care l'au votat, iar nu cum îl trag de păr d-nii: Cantacuzino, Burcă și Manolescu, inspirați de avocatul Risipitenilor D. Al. Marghiloman, cel care, patru ani consecutiv a luat a patra parte din venitul a 12 mii pogoane ce coprinde moșia Risipitenii, ca să apere pe Risipitenii de 700 pogoane încotroprite de la Dobridorului, și 3000 pogoane impresurate de la Stat. nu printr-o apărare onestă, ci complicând procedura, ca să nu se poată n'ic o dată îndeplini, n'ic o dată termina.

Deciziunea pârtoitoare sub No. 108 din 29 Mai 1892 a Curții din București secția I, dată de cei trei judecători nedumeriți, ale căror opinii au variat după timp și după împrejurări ca și cum legea nu ar fi una și aceeași, atacată de Dobridorului cu recurs, se va judeca la 26 Aprilie.

De la Inalta Curte de Casație depinde ca deciziunea definitivă cu No. 140 din 1885 să se poată executa, sați să devie iluzorie.

După un veac de judecăți, Dobridorului dau peste D. Marghiloman, un colos. Isi vor găsi dreptatea?
Vor începe d'a capo judecata pentru alt veac?
Vom vedea. **N. B. Lăcusteanu**

Spovedania de Duminecă**TITU L. MAIORESCU**

Duhovnicul. — Tirziu 't-ai venit în minte, fuie!
Maiorescu (făcându-și cu palma păminte la ureche). — Mă rog? N'aud bine!
Duhovnicul. — 'T-ai adus tirziu aminte d'e noi. Făc pe motanul călugăr. Spune ce te aduce, dacă al ceva de spus, dar să 'tăi înainte că în locusul Domnului, soștiacările n'au cântare. Aici trebuie să vorbești curat, limpede și să nu 'tăi ascunzi cugetul în vorbe meștesugite.
Maiorescu. — Sfinția-ta nu mă vei sili să vorbesc în limba lui Barnuțiu. Eu sunt acela care am limpezit graiul românesc... Dacă am venit astă-zi aici, am făcut-o în potrivă voinței mele. De vreme ce nu sunt ministru, înțeleg bine, păminte, că n'am n'ic un motiv ca să fac curte Bisericii...

Duhovnicul. — Biserica nu e fată de pension și ca să fac cui-va curte, ar trebui să fi mai ténor. Azi ești o rublă stearsă și s'ar cădea să fi mai smerit, când intri într-o casă sfântă ca aceasta. Dacă nu de bună voie, pentru ce ai venit?

Maiorescu. — Am venit mult de necaz. Ved că toți aceia, cari atât dată se închină mie, astăzi m'au dat uitării. În locul meu s'au ridicat niște pigmei, cari n'au făcut nimic în țara asta, cari batjocoresc, mai rău de cât am făcut-o eu vro' dată, cele sfinte și totuși găsesc sprijin chiar în Biserică. Tovarășii mei de altă dată par'că ar dori să mă îngroape înainte de moarte. Petrace Carp, care n'are la activul său de cât o traducere proastă din Shakespeare, se furlandisește pe banca ministerială, face pe șeful de partid, se uită de sus chiar la mine, care am înfinită junimea, am popularizat pe Schopenhauer, am distrus o întreagă școală literară, am s'os la iveală oameni geniali, am făcut din cursurile universitare un centru de atracție pentru sexual frumos...

Duhovnicul. — Ascultă, bătrâne! Aici nu se vorbește de lucruri lumești. Toate bocețele tale nu găsesc n'ic o ureche bine-voitoare în biserică. Ai înșurat o mulțime de prăpăști și crezi că ai făcut mare ispravă. Să le spu' allora de seama ta, nu Domnului nostru, pentru care Schopenhauer al tui e o secătură tot așa de mare ca și Petrace. Din tot ce înșiri eu ved că n'au făcut nimic pentru sufletul creștinului drept credincios. Din pot ivă, al otrăvit cugetul tineretului cu isprăvile lui Antichrist. Eu nu pot să ascult de acestea și n'ic nu pot să te fac iar ministru ori să 'tăi redă slava pierdută.

Toate au mai fost: nimic eu e nou. Mângâie te cu asta. Ai avut vremea ta, pentru că ai fost lucruri de făcut și tu le-ai săvârșit. Ce a fost ieri, azi s'a învechit. Alți oameni se ridică astăzi și sarina lor e tot așa de grea, dacă nu mai grea de cât a ta și ei sunt însușiți de gânduri mari și luptă și se ridică de-așupra sereniilor lor. Rândul tui a fost; acum e rândul altora. Nu te supăra și nu căuta prin silniți neputincioase să răstorni ceea-ce Domnul a întemeiat. Pentru tine e amurgul, pentru alții zorii zilei... Mai bine ca să te pregătești pentru drumul nemuririi. De vre' să intri în locașul dreptilor, curăță-ți sufletul de petele necuratului; lasă incolă isprăvile cărturării, cu care nu poți intra în harul Domnului. Spovăduște-te, grijește-te și eu voi uita rugile mele cu ale tale pentru mântuirea sufletului tui și ast-fel 'tăi vei pregăti linistea și fericirea cerească... Haide, ascultă-mă pe mine!

Maiorescu. — Grea, mare e jertfa ce mi cere sfinția-ta! Am grezut atâtea amar de ani, că fericirea e pe pământ și am ajuns să ved că aici toate sunt minicuri! Și izbănăie între femeii și slava bărbaților toate trez, toate se șterg. Și doar păcatele mele nu sunt așa de mari. A-bia dacă am sucit capul unul fete și am fost criticat pentru asta. Abia dacă am apărut pentru banii vro' păminte nedreaptă și sunt destul de pedepsit că banul nu s'a prins de mine și am rămas tot serac și dacă jmi-am bătut joc de cele sfinte mi-am ispisit păcatul spunând în gura mare la Senat acum doi ani, că m'am pocăit, că recunosc puterea Dumnezeuască, că n'ic o dată n'am fost ateu. Desleagă, păminte!

Duhovnicul. — Nu trece așa ușor peste păcatele tale! Ai fost pre-a mult robul mizeriei și asta te înăbrăntă înainte de vreme. 'T-ai terfeli prea mult numele în daravri bănești necinstite și asta te-a pătat pe vecie. Prea ai vrut să îngrunghi pe semenii tăi, descăliți; prea 't-ai bătut joc de cele sfinte și asta te-a pierdut. De voinți desleagare Dumnezeuască, să îndeplinești următorul:

Canon. — Să faci câte zece metanii dimineața și zece seara dinaintea acoanei Maicei preacurate:

Să te duci în toate zilele și să te închini la Sf. Vineria, ocrotitoare acrogostei curate;
Să postești trei zile pe săptămână.
Să nu mai citesti alt-cesta de cât *Minunile sfinților Siseo și patimile lui Iov.*
Iar când vei vedea că ți se apropie sfârșitul, să te duci să 'tăi dal sufletul la sfânta mănăstire a Neamțului.

Duhovnicul Calinic**OEXPL.OSIUNE CU DINAMITA**

Este cunoscut că anul trecut Reichstagul german a votat suma de 15 milioane mărci, la care, prin subscripțiune publică în tot imperiul se mai adăose încă 5 milioane, așa că în total se află o sumă de 20 milioane mărci (25 milioane franci), pentru construcțiunea noului Dom (catedralei) din Berlin, ce va purta numele *Domul Imperatorului Wilhelm* în amintirea împăratului.

Locul pentru ridicarea acestui monument național, artistic și pios s'a ales locul pe care se găsește actualmente clădit vechiul Dom, construit încă din timpul primului întemeiator al regatului prussian, Marele Duce Elector.

Topografia acestui loc este cam următoarea:

Situat în centrul Berlinului, în capul mult admiratei străde *Unter den Linden* (sub Tei), având în față pe lângă această stradă, un parc splendid (Lustgarten) cu statuia ecuestră în bronz a Regelui Wilhelm IV, apoi brațul drept al Spreei și dincolo de această monumentală clădire Zeighauss-ul (Sala Trofeelor), iar în dreapta Muselele executate în cel mai perfect stil

Doric cu sute de coloane în monolite de cea mai rară mărime, niște clădiri ce înfățișează în ochii și mintea privitorului timpil de strălucire ai Athenei. În stânga se află castelul (Das Schloss) palatul imperial ce nu împune atâta, prin stil, cât prin mărime și dimensiuni colosale, al cărui aspect mai mult sombru, dar impunător, amintește pe acei ce odinioară l-au stăpinit. În partea de din dos a Domului și imediat lângă acesta curge brațul stâng al Spre ei și dincolo de aceasta se ridică palatul Bursel, o clădire frumoasă executată în renașcanță.

Dărâmarea domului a început încă din toamna anului trecut, cu ajutorul târnăcopului și a razului, rămânând numai partea centrală cu turnul cel mare, care din cauza dimensiunilor și a cohesiunii zidăriei de o parte, iar de alta a face economii în cheltuel și a câștiga timp, se hotărî a se dărâma prin exploziune cu ajutorul minelor de dinamită. Cazul în sine nu ar fi avut atâta importanță, dacă numita clădire s'ar fi găsit pe un loc izolat, dar aflându-se în centrul Capitalei și în mijlocul celor mai principale monumente istorice și arhitectonice ale Berlinului. Din acest punct de vedere, această lucrare dobândește o înaltă importanță și mai cu seamă că până astăzi, practic încă nu s'au determinat precis zona de zguduire produsă prin exploziunea minelor de dinamită.

Cu așezarea și manipularea minelor de exploziune, s'a orânduit o companie din a 3-a brigadă de pionieri, sub comanda maiorului Gerding.

Înainte de a se proceda la așezarea minelor, se determină volumul și greutatea masivului de zidărie ce era să se dărâme, pentru a se cunoaște a priori cantitatea de dinamită și numărul minelor de aplicat.

Volumul se fixă după cum urmează:
Partea centrală 2500 metri cubi, turnul 980 metri cubi, în total 3480 metri cubi.

Deci greutatea: 3 480 x 1,600 = 5,568,000 chilograme.

Pentru dărâmarea acestui masiv, maiorul Gerding aplică 14 mine, așezate centric și egal departate, sub fundațiile clădirii unite la centru cu firul conductor al bateriei electice, aflată la depărtare de 200 metri de clădirea domului și care trebuia să incendieze de odată minele de explozie.

Comisiunea civilă, instituită ad-hoc de administrațiunea Berlinului, pentru privegherea acestei manevrări, se opuse însă la dispozițiunile luate de maiorul Gerding, pretentând că sunt prea multe mine și că încărcarea lor este prea mare și deci exploziunea de odată a unei cantități așa mare de dinamită, ar periclita clădirile învecinate, mai cu seamă palatul imperial și muzele, care se găsesc în imediata apropiere. Dar, de către maiorul Gerding căută a demonstra că această aserțiune este neîntemeiată, totuși comisiunea civilă stărui în diminuarea încărcării minelor și în restrângerea numărului lor. Maiorul Gerding se supuse acestei deciziuni, dar în același timp declară că exploziunea în asemenea condițiuni nu va fi în stare să dărâme domul.

În ziua de (8 Aprilie) 27 Martie, erau așezate sub fundațiile clădirii, 10 mine în total, cu o încărcare de 108 kilograme pe periferie și 20 kilograme mina centrală de incendiere, în total 128 kilograme dinamită. Bateria electrică, al cărui fir și scintee trebuia să provoace exploziunea acestei mase, se găsea așezat în partea laterală a muzeelor (Pinacoteca) la distanță de 210 metri de locul exploziunii.

Încă de la ora 9 de dimineață, toate stratele laterale cu direcțiunea către dom, în număr de peste 20, erau oprite de poziție; în incinta cea mai apropiată, 300 metri rază, nu era permisă pătrunderea, de către ofițerilor de genii și artilerie, școala superioară de reșoiu și școala politehnică, din care face parte și sub scrisul. Din lumea civilă foarte puțină și aceasta numai căpeteniile administrațiunii, dem-

1) 1,600 kg. greutatea unui metru cub zidărie, executată în cărămidă plină și cu mortar de var gras.

nitarul al statului și ambasadorii; în total în incintă nu se aflau de cât 400 persoane, dar pe ambele splauri ale Sprei reșea de parapetul cheurilor stăteau peste 50,000 oameni așteptând cu nerăbdare marele spectacol ce era să se înfățișeze ochilor și urechilor lor.

Oficiera se așază în jurul statuii lui Wilhelm IV, școala de reșoi și școala politehnică se postă pe scările muzeelor, în apropiere de bateria electrică, în fața cărui sta în front compania de serviciu cu maiorul Gerding, care ținea în mâna sa firul (cablu) fatal, așteptând signalul.

La ora 10 fără 3 minute, trompeta anunță sosirea împăratului. După alte 3 minute aceiași trompeta dădu semnalul milităresc de începerea focurilor. Un minut de tăcere mormentală; un secol pentru toți ce așteptau cu ochii ațintiți asupra domului. O șuerătură singulară, ce făcea să se sbracească pământul în cap, o detunătură teribilă, o sguidire de pământ ce cel mai grozav cutremur a isbucnit; clădirea și turnul se clatină, oscilă în toate părțile, fum și praf acoperi toată priveliște. Aceasta era fapta unei clipe. Un curent puternic de vânt împinge la o parte norii de fum și praf, și domul apare stând în pozițiune verticală neclintit, vrând să desfășoare mâna profană ce se atinsese de densul.

Maiorul Gerding avu dreptate, minele și cantitatea de dinamită au fost insuficiente pentru dărâmarea colosului de zidărie.

După 15 minute, persoanele din incintă în frunte cu maiorul și compania de serviciu, se apropiară de dom și pătrunseră înăuntru. Ce se înfățișează priveliștei? Pământul în jurul fundațiilor și până în depărtare de 4 metri de aceasta și în adâncime de 2 metri, era scormonit și pulverizat, având aspectul unei mase de nisip sau cenușă. Fundațiile însuși prezentau crăpături în lungime până la 3 metri și în grosime până la 10 centimetri, altă deplasare mai remarcabilă nu se observa, după teribila catastrofă ce avusese loc mai înainte cu un pătrat de oră; afară de măsurătoarea (nivelment de precisiune) făcută de școala politehnică, constatând o înălțare cu 0,20 centimetri, d'asupra cotei de înălțime a turnului înainte de exploziune, deplasare cauzată momentan prin sguidirea sub-solului.

În ziua de (11 Aprilie) 30 Martie, se făcu o nouă cercare.

Experiența din ziua trecută probă următoarele:

- 1) Insuficiența numărului minelor aplicate.
- 2) Prea mica încărcare cu dinamită.
- 3) Așezarea prea adâncă sub fundamenta a minelor.

Modificările de astă dată introduse sunt:
a) S'au aplicat 25 mine, inegal încărcate, dar a căror încărcare varia între 3 până la 25 kilograme pentru mină, așezate în mod neregulat, după grosimea zidurilor și după soliditatea mai mare ce păstra masivul în urma primei explozii.

b) Masa totală a dinamitei întrebuințate, se ridică la suma de 225 kilograme.

c) Minele s'au așezat, nu ca dinteu, sub fundamentele clădirii, ci între fundații și suprafața solului.

Incolo aceleași dispozițiuni și ordine, ca și în ziua precedentă; numai că de astă dată, în vederea deplasării în atmosferă produsă prin sgomotul exploziunii, se luase precauțiunea ca toate ferestrele clădirilor învecinate să fie deschise, ca astfel să preîntâmpine o spargere eventuală a geamurilor.

La ora 10 fix, izbucni exploziunea, cu o detunătură și zguduire mai mare ca înteu. Clădirea și turnul se ridică în sus; autorul acestor zvonuri, precum și câțiva ofițeri de genii, au apreciat această ridicătură momentană, la o înălțime ca 60 centimetri. Toată clădirea părăi ca în cădere și se sfărâma în mi și mi de bucăți. Un strat des de fum și praf acoperi totul. După cinci minute aerul se clarifică și ca privești se înfățișează spre marea mirare a tutului, — domul stând încă în pozițiune verticală. — Dar în ce hal!

Bolțile d'asupra ușelor și ferestrelor că-

zute, cornișele, ornamentele și toate corațiunile exterioare, coloanele și celelalte ornamente dispărueră, clădirea propriu zisă și turnul prezentau sute de crăpături în toate direcțiunile.

Tot spectacolul înfățișa o ruină ce d'abia se mai putea ține în pozițiune verticală. De și în această stare deplorabilă, turnul părea că vrea să spună generațiilor moderne, că și pe timpul când s'a construit densul, existau măsuri în arta clădirilor, care și astăzi s'a lucrez solid în contra intemperiiilor și elementelor, căci zidăria, pe lângă că avea dimensiuni colosale, era de toate părțile și în toate direcțiunile legată și ancorată cu șine și vergele de fier, spre a rezista unor eventuale cutremure.

Se hotărî și în urma acestei nereușite, ca a doua zi (12 Aprilie) 31 Martie, se să facă ultima încercare, întrebuințându-se de astă dată dinamita specială, sistem Nobel și cu așezarea mai multor mine, ca în celelalte două cercări precedente.

Însă pare că era alt-fel hotărît în cartea destinului!

Pe la orele 4 după amiază, în aceeași zi, trecătorii (clădirea era izolată prin gard de scânduri) puteau observa o șoavetură, de și slabă dar bine pronunțată, a întregii clădiri, această mișcare dură un timp oare-care, după unii 5 până la 10 minute, apoi toată clădirea cu turn cu tot căzu fără zgomot și relativ fără mare zguduire.

Venerabila clădire renunțase la ultima lovitură de grație, a crezut că este mai demn pentru densa, a cădea de sine și să se ducă de bună voie, acolo de unde nu se mai întorcea nimeni, spre a face loc trufășului său urmașiu.

Dar în căderea sa, a susținut sus onoarea maestrului ce o construisese cu câte-va secole mai înainte, șoptind în taină arhitecților și inginerilor moderni, a urma în executarea construcțiunilor cu care vor fi înșărcinați, pe autorul ei; ce de mult s'a prefăcut în pulbere, unde acum s'a dus și opera sa.

Al. Martineanu
Student al școlii Politehnice din Berlin.

INTRO CARTE

*Filuină mai eri o carte,
Ca să-mi treacă de urit,
Am găsit o cordeluță
Ce-a purtat-o ea la gât.*

*Tot în carte, printre file
Găsit urma ce-a lăsat
La rimile-mă arzătoare
Care-o dată le-am versat.*

*Dar și ea odinioară
Filușe aste fot...
Urmele acestor lacrimi
Sunt lăstate de-amândoi.*

*Și cum n'am fi plîns noi oare
Luând cartea la citit,
Când într'însa era vorba
De un amor nenorocit?...
Virgiliu N. Cișman.*

ARESTARILE DE LA 5 APRILIE

Interpelarea Domnului C. C. Dobrescu-Prahova

(Ședința Camerei de la 19 Aprilie)

— Urmare —

D-lor, v'am vorbit despre arestări și despre violările de domiciliu; trec acum la partea a doua a interpelării mele.

Guvernul cugetând la măsurile de represiune la care avea să recurgă a doua zi după 5 Aprilie, s'a întrebat: afară de populațiunea aceasta, afară de partidul liberal în contra cărui se făcea venătoarea prin mahalalele Capitalei, cine mai este vinovat?

Este presa! Să începem să lovim într'însa și din presa noastră, și-au zis D-nii mi-

nistrii, care este, ziarul, care face guvernului cel mai mare rău, ca propagandă activă și ca lucrare de opozițiune pe calea ideilor și a principiilor?

Este ziarul Adevărul! Atunci ați conceput o serie de măsuri în contra acestui ziar, care, dați-mi voie să vă spun, de unde prin lupta lui era destul de ridicat înaintea opiniiunei publice, lați mai ridicat încă; și aceasta pentru a vă convinge că opiniunea publică nu se sperie de persecuțiunea îndreptată în contra ziarului Adevărul, din potrivă, cum este și firesc, și va îmbrățișa și mai mult, cu cât 'l veți lovi mai tare.

Zilele acestea, directorul ziarului Adevărul, D. Al. V. Beldiman, ne-a vorbit despre niște vechi relațiuni personale ce a avut cu D. prim-ministru D. Lascar Catargiu era abonat la Adevărul și un abonat foarte conștiincios, care și-a plătit regulat abonamentul până la 1889, când a fost chemat la guvern. Imediat ce s'a făcut prim-ministru, ca un convins dinastic a trimis vorbă D-lui Beldiman să nu-l mai continue abonamentul. Pe urmă, când s'a întemplat boecul, posna constituțională, din toamna anului 1889, când D. Catargiu nu mai era prim-ministru, a scris o scrisoare, să a lăsat să se înțeleagă că dorește a reîncheia abonamentul la Adevărul! Azi de sigur că abonamentul e iarăși întrerupt (risete). Până când... vom vedea!

În seara aceea, când se combină multe măsurii, s'a hotărît și arestarea unuia distins ténar redactor de la Adevărul, D. Eduard Diogheneide.

D. prim-procuror, de altminteri, un om foarte inteligent (?) căci azi are o reputațiune universală, reputațiune care, mâine poate să treacă și peste hotare, D. prim-procuror, zic, spune că a vèzut pe redactorul de la ziarul Adevărul, D. Diogheneide, aruncând în piața Bibescu-Vodă, cu pietre în agenții polițienești și în jandarmerie.

Marți, la orele 6 dimineața, D. Diogheneide, care scrie și subierie articolele sale, — un ténar care are curajul opiniunilor sale, — se pomenește cu un comisar, care li spune că trebuie să meargă la secție.

Se duce; pozițiunea D-lui Diogheneide era cunoscută. Li ridicaseră la 6 ore; trebuia cel mult la 8 ore să-l ducă la parchet, unde să respundă. Ei bine, toată ziua aceea, ténarul Diogheneide a fost în jurul Poțiilor, fără să fie întrebat, fără să i se ceară vre-o lămurire. Era în jurul cameră sefului poliții secrete. La interogator, ce i s'a spus D-lui Diogheneide de judecătorul de instrucție? Ești acuzat, că în ziua de 5 Aprilie, D-ta ai aruncat cu pietre pe piața Bibescu-Vodă, ai participat cu mulțimea ce se baricadasse dincolo de falmopod pod de unde se arunca cu pietre, te întreb asupra a-estor împrejurări? D. Diogheneide a răspuns: până la ora 3 am stat a Camera, ca reporter al Adevărului, la 3 ore, împreună cu amicul meu Roman, am eșit de la Camera și am narat în Adevărul ce am vèzut cu ochii în ziua de 5 Aprilie.

Să vedeți D-lor ce spune D. Diogheneide că s'a întemplat. D-sa, în calitate de ziarist, sta pe trotuarul din fața tribunei presei și însemna cele ce se petreceau. Semnalul băților aci în curtea mitropoliei s'a dat în momentul când președintele s'a urcat la locul său.

Până atunci noi vèzuserăm o parte din bățile ce începuseră, cu tôte că D. ministru al justiției a căutat să mă înșume și pe mine într'un mare complot, în care lodărașem noi cei din opoziție să eșim cu D. Flea în frunte să dăm un asalt!

În sfârșit o halima tot ca ceea ce cele două buții de vin de la rampa gării de nord!

Prefectul poliției a dat ordine agenților și secreți și în uniformă să curgă curtea Mitropoliei, căci, dice prefectul, că cetățenii au dat petiția, prin urmare să plece. Însă în acest mod de a curăț curtea, era D-lor o bătaie generală.

A mărturisit-o D. Morțun, o spun tôte ziarele independente, au vèzut atâtea deputați, deci este un lucru cunoscut.

Siugur lucru pentru care D. Diogheneide este vinovat, — intru cât aceasta poate constitui o vinovăție este că s'a repezit să oprească pe un agent care bătea un cetățean.

Atunci imediat a isbucnit furia celorlaltii agenți cari s'au năpustit asupra D-lui Diogheneide, a cărui figură după ce scăpase, din ghiarele agenților D-lui Rasti, am vèzut-o, ea era a unul om bătut în toată puterea cuvântului.

„Dați mă! — ziceau agenții — că asta este de la Adevărul.“

Acesta e modul cum respățiți D-le Prim-Ministru, abonamentele la care altă dată alergați, să-l aveți, de la acest foarte răspândit ziar în țară la noi?

Când D. Diogheneide a istorisit întâmplarea judecătorului de instrucție, atunci acesta l'a respuns că nu crede că primul procuror D. Paraschivescu să spună minciuni. Aceasta parte a acusațiunii se spulberase, căci a doua zi D. Diogheneide a fost întrebat din nou și i s'a spus: Nu e vorba că ai avșărit cu pietre, ci este vorba că D-ta ai insultat pe comisarul Constantinescu în curtea Mitropoliei!

Apoi D-lor, dacă primul procuror care el singur cu mâna lui a scăpat pe d. Diogheneide din mâna agenților în curtea Mitropoliei, dacă el singur, zic, nu a fost în stare să spună adevărul — căci eu nu întrebuințez termenul judecătorului de instrucție — atunci de ce ați mai continuat să-l țineți arestat?

De sigur pentru că aveai trebuință numai de cât să inscenai un proces în contra unui redactor de la Adevărul, pentru că erați mânăți de dorința de a vă răsbuna în contra acestui ziar.

Abia, după ce v'ați convins de absurditatea acusațiunilor, după ce ați ținut închis pe D. Diogheneide de Marți până Sâmbătă, i-ați dat drumul. L-ați ținut 4 zile închis pentru ca să aflați că primul procuror a îndrăznit să spună judecătorului de instrucție un mare neadevăr?

V'au trebuit 5 zile ca să vă convingeți de acest lucru?

În așa stare se găsește oare aparatul nostru judecătoresc?

Nu mă mai refer la constituție, nu mă mai refer la nimic, fiindcă D-v luați toate în batjocuri, sunteți din acea școală care batjocorește toate instituțiunile, țerei căci la urma urmei ați batjocorit aci sângele cetățenilor, pronunțând în deridere cuvântul poporul!

La aceste lecțiuni o să vă răspundă la rândul lui și poporul. Acesta 'l privește.

Pe un ziarist îl țineți 5 zile! Pentru ce? Puteați în 2 ore să aflați de la dânsul adevărul. Nu erați mulțumiți, îl puteați, căuta a doua zi, a treia zi, în ori-ce zi. Nu aveți de cât să vă duceți la directorul ziarului, vechiul prieten al D-lui Prim-Ministru, care v'ar fi dat garanție că nu o să fugă ziaristul de frica acusațiunilor procurorului. Aici D-lor e nu numai chestie de constituție, e chestie de moravuri. Ne ați vorbit de era nouă, de îmbunătățirea luptelor noastre politice! Ei bine, când cu ziaristi vă purtați așa, când cu proprietarii, cu cetățenii de frunte, când cu tótă lumea inteligentă vă purtați așa, insultându-l, batjocorindu-l și ducându-l la Văcărești, ce trebuie să-mi închipuesc că ați făcut cu multă vreme cea laltă de cetățeni cu acei nenorociți; cari au răbdat pe înfundate tôte neomeniile de la secție și la poliție!

Dacă proprietari dacă ziaristi cunoscuți, oameni ai averii și ai condeiului, i ați insultat și batjocorit în chipul pe care l'am arătat aici vreați să mă închipuesc ce trebuie să se petreacă cu acei cetățeni, pe cari, sub pretext că s'au revoltat contra D-tră, i ați închis și ați umplut cu dânsii secțiile?

Memoriidele (Trânji) se vindecă radical cu Pileule antihemoroidale Kirit și cu aliifa balsamică. Fie-care cutie are instrucție și descriere detaliată. Pileule 2 lei, aliifa 3 lei.

Pentru provincie se adaugă porto. De vânzare numai la farmacia Al. Bozocanu Str. Clemenței 27, București.

FOIȚA ZIARULUI ADEVĂRUL

No. 30

ROBERT SCHEFFER

MIZERIE REGALĂ

Partea a doua

I

— Se vede, gândea el, că Regele i-a dat vre-un giuvaer, pe care l' voiți vedea mai târziu, sau un bon asupra casetei sale?

Vai! nu; din potrivă, în aceeași dimineață Griffon incasase plata unui împrumut de 2000 de fr. împrumutat de Regele augustei sale soții în vara trecută.

— Acuma, zise Regina, admiră diadema asta. Dintr'o cutie de catifea albă eșeau patru flori compuse dintr'o adunare de diamante și de smaralduri și rubine enorme, așezate pe tulpine nalte și împreunate în formă de diademă.

Lavrík scoase un strigăt de uimire. Asta era măreț, într'adevăr regal. Amorezat de giuvaericele și de pietre prețioase, el pipăia delicat superba gă teală, se extazia de strălucirea pietrelor, asupra formei bizantine a diademei.

— Era a soacrei mele, explică Regina, și ea însăși o avea prin mă-sa de la împărăteasa Maria Luisa, Mi-a trimes-o ca să mă servesc de ea; nu e proprietatea mea, rămâne Regelui și familiei lui.

De câte ori făta curioasă și servila a lui Nicolae se arăta în seră; Regina nebatându-l în seamă, el se retrăsese. Se arăta a treia oară și anunță de departe: — D-na Lukiass întrebă dacă Majestatea Voastră bine-voeste a o primi.

— Nici vorbă, răspunse Regina fără grabă D-na Lukiass intră, se repezi la M. Sa, îi sêrută cu poftă mâna și vorbind de nu-i stătea gura, arunca ochii în dreapta și în stânga, număra buchetele trimise, cerceta obiectele înșirate, întreba pe Regina asupra provenienței lor, privea cu poftă diadema descoperită, încerca să citească în treacét telegramele deschise și așezate pe o mășuță lângă densa, zărea pe Lavrik și un zîmbet reutacios îi aluneca pe buze.

Venise să mulțumească M. Sale pentru frumoasa agrafă cu diamante, pe care Regina i-o trimisese în ajun, apoi luând o de braț, o trase spre seră și-i vorbea cu aprindere, Lavrik prinse din zbor câte-va cuvinte: — Sunt bolnav de la facere, copiii nu-mi sunt sănătoși, am nevoie de o cură la Sud. Și Regina se întoarse zicând: — Voiți vorbi cu Ana Buvitz și vom găsi ce ție trebuie.

Una după alta veniră două dame, gătite, cu mulțumirea pe buze; cele din urmă fură domnișoarele de onoare.

Apartamentele goale se umplură, se însuflețiră de un șoșnet vesel de rochi și de glasuri și soarele însuși, eșind dintre norii groși cari micșorau cerul, făcea să strălucească zăpapa, pe acoperișul se-rei, scâldea într'o atmosferă caldă și aurită plântele,

florile și flințele grupate în jurul Reginei, care părăiera fericită de a fi putut face pe altii fericiți.

De o dată se auzi scârțâitul cunoscut al ușei secrete din sofrageria arăbească.

— Magda, miniștri!

Regele, în contra obiceiului său, cobori scara și făcu o roată: — Sunt încântat de a vă vedea. Făcu chiar câte-va glume și încercă să fie galant față cu câte-va dame mai în vîrstă.

Înainte de a urma pe soțul său, care se întorcea, Regina zise prietenește lui Lavrik:

— Dacă te plitcisește și, de oare-ce ne-am vèzut deja azi dimineață, te scutesc de a mai veni să ne felițiți oficial împreună cu cel'altul. mai pe urmă.

— Felicitări oficiale? Când? Nimeni nu mi a spus

— A! nu ți s'a spus? Regina încrunță sprincelele Atunci tr.bue ca să fii de față. La amezi, nu uita.

Și se duse după Regele, care pierdea răbdarea.

Seara era bal la palat. Curios Labrik rătăcea prin saloanele de gală goale încă, dar care se umplură mai pe urmă de o lume amestecată, care degeneră pe la zece jumătate în gloată. Locul era strîmț; damele eșeau. Griffon, în capul scării, mândru, țanțos, înscoria pe o fituică nume și, împreună cu generalul Verelli, îngâmfat, cu un cordon lat, galben în eșarpă, așezat caraghios pe picioarele sale scurte și încovoiate, combina punerea la masă a celei dintîi categorii de invitați

La lumina electrică, rochiile bogate strălucneau, giuvaericele adevărate și false scânteiau pe piepturile bogate, iar pe umerii goi se juca lumina.

Mulțumirea era zugrăvită pe toate fețele: toată lumea asta, care intra în palat ca la densa acasă. socotea partea asta a palatului ca un apanagi al națiunei un loc de petrecere scump plătit, se extazia cu nevinovăție de strălucirea salei de bal și a odăilor alăturate, de și acestea erau modeste.

Atingeau fără sfială lucrurile puse într'o vitrină în vestibulul cel mare, mutați altei din locul lor, se înțelegau în gura mare asupra chipului cum vor ședea la masă și se bucurau dimainte de asta.

Calari radios și foarte ocupat, oprî în treacét pe un ofițer rus și 'l întrebă dacă la dēnsii au ceva mai frumos ca asta și acest ce-va erau câte ca o-dăi, având în lungime abia șase ferestre, puțin înalte, fără nici o bogăție de decorațiune și a căror unică decorațiune se compunea din două fântâni goale și păcătoase în formă de scoică.

Un aghiotant luă pe Lavrik de braț; era un băiat gentil, cam vrbăret, fără pretenții.

— Ia privește toată lumea asta. Îi șopti el la ureche. Multe din persoanele de aici n'au prânzit azi pentru a putea să mănânce de două ori seara.

În te uită în salonul diplomat. Șeful casei militare face curte contesei de Deloff.

Pe urmă 'l povesti cum anul trecut, la începutul carierei șale, generalul, de alt-fel un om foarte cum se cade, făcuse o borboacă colosală

Va urma.

UNEI ARTISTE

Domnul I. V.

*Nu ești de ajuns de admirat!
Vrei să te știe fie-cine!
Femece rece și vicelană,
Păs' de simfonia nișă rujine!
Ca să te vadă de frumoasă
Din căși or trece fie-care,
Trăi așezat fotografia
La o vitrină 'n strada mare.
Măi rămânea pe-o etichetă
Să scrii și prețul fix încalte
Spre stirea Domnilor cu săbiu,
Și-a celor cu jăbone 'nalte.*

*Dar nici nu-ți vorbă, ești frumoasă
Ca și o zină din povești:
Doui ochi mai plini de foc, mai negri,
Ca ochii tăi nu prea găsești!
Te arăși cu pieptul gol—ce mândru,
Și cât de alb și se mai vede!
Și-apoi rochița asta scurta.
Doar ai nles-o—bine 'ți sede!
De... ca să plac, știu tu doară
Cum trebuie să fii gătită,
Și pe carton toacă de-aceea
Apari un demon de ispită*

*Ce să mai uită ofterii!
Și măi ales cei tineri sprinteni!
Și ce-și măi răsucesc mustața,
Și ce măi zornăie din pinteri!
Iar puțin de burghiei grămădă
In guler de astrahan,
Te sorb cu ochiul plin de patimi,
Zimbând pe sub mustași vicelan.
Din când în când vre-o căzătură,
Ce 'n spate abia și măi duce anii,
Cu ochii fideși și plini de patimi,
In buzunar își sună banii.*

Inst. — Aprilie 1893.

Hero.

CE ESTE FRUMUȘETEA?

In seara de Duminică 11 Aprilie, D-nul Constantin I. Stăncescu, directorul școlii de Belle-Arte din Capitală, și desvoltă, in vasta sală a Ateneului, conferința sa despre: **Ce este frumusețea?**

De și se înscrisese in program titlul unei alte conferințe, anume despre *mișcare artelor în țara noastră în ultimii 30 de ani*, conferințiarul arată greutatea in care s'a aflat de a fi silit să vorbească despre lucrări care n'au trecut încă in domeniul unui îndepărtat trecut, lucrări ale căror autori, ori sunt in viață încă, ori, prin voința fatală a destinului, abia de căi-va ani, alții de câte-va luni chiar, au încetat de a trăi. Și ori cât de competent ar fi cine-va in materie, și ori-cât de ne părtinitor, e aproape cu neputință să dea un verdict hotărâtor asupra unor opere, prea strins legate cu prezentul pentru ca judecata noastră să rămâie absolut dreaptă.

Când odată se va face istoria ultimelor evenimente din țara noastră, de sigur că nici istoricii nici criticii de artă nu vor lipsi. Să lăsăm dar timpul viitor, zice conferințiarul, judecarea operelor artiștilor noștri; căci numai atunci când distanța vremii s'a interpus între *sinteză și analiză*, putem înțelege pe deplin importanța creațiilor lor.

In conferința de astă-dzi, eu voi vorbi despre frumusețe. Ce este frumusețea? Se poate defini? Nu e nevoie de o definiție: câte-va exemple practice ne vor lămuri.

Pentru aceasta definiția este chiar imposibilă a rămâie absolută de oare-ce *sentimentul frumosului* este cu totul *relativ*.

Scim numai atât că este ceva așa de subtil, în cât ne simțim mișcați, ne place, admirăm; și, de suntem artiști, exprimăm prin operele noastre emoționa sufletului nostru, Femeea cea mai frumoasă, ca proporții armonice, are momente, ore, zile luni chiar, când frumusețea sa ne lasă indiferenți. Imprejurările vieții, preocupările sufletesci, fac din otrivă une-ori ca tot aceiași femeie să ne apară in adevăr in splendida ei frumusețe care ne mișcă, ne captivează. De aceea s'a spus, cu drept cuvânt, că frumusețea nu stă atât de mult in obiectul văzut cât in ochiul care o vede; atunci măi cu seamă când impresiunile noastre erau favorizate de o fericită dispoziție a sufletului nostru.

Grigorescu a dat o viață acelei fericite opere in care reprezintă acum 29 de ani pe o mizerabilă țigancă, care n'avea cu ea nici o frumusețe fizică, dar care a fost destul să fie vădită de artiști într'un moment norocit, cu o umbră și lumină in care liniile par campănite, armonice, cu o culoare nuanțată de emoționa sufletului său, ast-fel în cât a rămas iconă vie sub penelul maestrului.

Aduce apoi ne-numerate exemple și continuă a discuta măi cu deosebire facerea *portretelor*.

Dacă artistul istoric sau de gener familiar, are la dispoziție sa multe avantaje, precum: opoziție de caractere, nuanțe nenumerate in umbrit și colorit, misiunea lui devine foarte dificilă, atunci când e vorba de *portret*.

Nu e de ajuns a se da unei persoane, zice măi departe conferințiarul, *asemănarea fizică*; ceea ce importă măi mult este *asemănarea morală*, caracterul complex al persoanei, culele sufletului său exprimate prin exactitatea formelor.

Caracterul atât de ciudat, atât de nedecis și nestatornic al lui Hamlet, cu greu ar putea fi imprimat într'o lucrare de artă plastică. — El face parte din domeniul literaturii numai, și e cu neputință de exprimat într'un tablou sau într'o sculptură.

Pictorul francez Leman a zugrăvit pe Hamlet; atitudinea lui obosită, privirea vagă a ochilor săi, care par că se uită dar numai vęd nimic, frumoasele sale mâini atârnavate in jos cu desnădăduire, pletele pęrului încadrându'l jalnic figura, totul pare că spune ce-va dar nu tot ce marele Schackespeare a voit să arate prin Hamletul său.

Dacă Machbet poate infățișa remușcarea, Othelo răbunarea, Schylloc cămăta, Romeo și Julieta amorul ardent. etc. cum

să represiți oare pe Hamlet? Ca răbunător curajos? dar el dă inapoși la fie-că încercare; *Ca fii devotat, ca amant credincios?* dar chinușese pe mama sa și face pe amanta sa *Ophelia* să moară; *ca fricos?* dar omoară pe primul ministru ca pe un șoarece; *ca maniac?* dar are momente in care ințelepciunea spiritului său scapără prin cuvinte care te uimesc, neînchipuit de profunde; *ca sceptic?* poate? dar scepticismul lui e prea nedefinit, Hamlet nu renunță la luptă, omoară pe amantul mamei sale. Cum dar? Grigore Manolescu o știa bine și sufletul său se intrupase cu creaționa geniului lui Schackespeare; dar numai dramei, literature poate aparține. Artele plastice nu 'l pot infățișa.

Iată dar marea dificultate a artistului portretist. Și când Delacroix in Franța și

Retz in Germania și propuseră să represiinte pe Hamlet într'o serie de măi multe tablouri și gravuri, fură nevoiți totuși a recunoaște că un *portret complet* al lui Hamlet este cu neputință in artele plastice.

Literatura rămâne dar singură stăpână. Când prin urmare un artist face un portret, trebuie să se lupte cu cele măi măi dificultăți. Unde măi pune cine-va indiferența publicului puțin cunosător care nu acordă unui portret de cât o prea mică atențiune, nevădend in el de cât asemănarea fizică a cutărui sau cutărui personaj iar nu un caracter. Poate să stea multă vreme portretul *Monalisei Gioconda* copiat de D. Bălănescu după opera nemuritorului Leonardo da Vinci, așezat într'un colț al Pinacoteei noastre; căi-va s'a oprit

MENAGERIA REGALA

10

TITUS LIVIU MAIORESCU



ȚAPUL (Odor della feminata)

Țapul e un animal din cele măi cunoscute. Măi toată lumea a văzut un țap. E un animal sprinten, vioi, ștregar; se urcă pe ripile cele măi primejdioase și rare ori se întemplă să cadă.

Țapul din menageria regală, numit Titus Liviu Maioreseu are multe puncte de asemănare cu țapii ordinari.

Vioii ca și dănsii, ca și ei de sprinten, ca și ei de ștregar, urcă nu numai ripile și pęreții prăpastiilor, dar chiar pęreții locuințelor particulare, ca să poată devora muguri d'abia inbobociți, cari cresc prin asemenea locuri. Numai de înălțimile morale, țapul regal are spaimă; la asemenea înălțimi el nu s'a ridicat uici odată și nici odată nu se va ridica.

Țapul nostru e cochet peste poate; de o ținută marțială, el stă cel puțin treipatru ceasuri pe zi in fața oglinzii, pentru a-și studia mișcările, gesturile, zimbetele... Și natural că zimbetele in așa condițiuni sunt tot ce poate fi măi sincer și măi din inimă eșit.

Țapul regal e orator. Discursurile lui sunt îngrijite și pieptănate intocmai ca

și barbișonul superb ce-l spânzură sub barbie.

El măi este un logician puternic (toți S sunt P) și cu logica lui strinsă, viguroasă, neînfrantă, e in stare să demonstreze că *tot laptele e negru și tot vaxul e alb*. Cât pentru procedeele prin care se poate ajunge la asemenea surprinzătoare concluzii, să se citească manualul său de Logică.

Țapul in cestiune măi e și filozof. Un țap filozof e lucru rar, dar tocmai această însușire îi ridică valoarea și îl înalță in ochii și in stima caprelor de care e inconjurat.

Una din principalele indeletniciri ale țapului regal e industria masinelor literare. Pe această industrie și-a întemeiat el toată reputația și tot creditul de care se bucură, de și in definitiv această industrie nu e ceva neobicituit in specia țapilor și chiar cea măi raioasă capră produce un chilogram de masline pe zi.

Regele iubește foarte mult pe țapul Său, — adevă, la drept vorbind, se arată că-l iubește, de oare-ce El nu iubește pe

nimeni; — in schimb însă și țapul îi este foarte devotat, singurul lui sentiment statornic pe lumea asta, singura simțire ce pare a fi prins de sufletul său cinic și nabădaios fiind slugărnicia către stăpânul său.

Am zis că țapul in cestiune se numește Titus Liviu Maioreseu. Adevărul e că acesta e numai un pseudonim al său. Numele cel adevărat, sub care e cunoscut in toată țara, e *Muerescu*.

Poesia populară l-a immortalizat in versurile:

Ghidi, ghidi, craidon
Te cunoști pe barbișon
C'ai fost noaptea 'n pension.

In sfirșit ce măi atata dur la deal dur la vale: Măi uitați-vę și D-v. la ilustratię, măi aduceți-vę aminte din trecutul țapului, măi complectati și D-v. tabloul in părțile in care are nevoie să fie complectat.

pe loc să admire surisul acela exprimat cu atăta gingășie de mâna genialului Leonardo? Prea puțin!

Toțimarii artiști, fie in literatură (dramă, comedie, tragedie) fie in artele plastice, (pictură, sculptură) s'au încercat a caracteriza un portret ast-fel in cât să rămână de-apururi iconă vie nu numai a unui sentiment unic și particular al cutărui personaj, dar adeseori imagina visibilă a unui sentiment general diversificat într'o serie de reprezentanți ai unei clase sociale al unei epoci istorice, etc. Ast-fel: *Sofocle, Euripid, Leonardo, Rafael, Tizian, Molière, Velasquez, Holbeim, Schackespeare, Dellacuois, Ingres, David*, etc. au ținut să infățișeze in portretele lor nemuritoare, nu numai *caracterul* unei anumite persoane, ci caracterul unei stări sociale, unei epoci întregi chiar, etc.

Conferințiarul terminand, arată că in natură nimic pentru artist nu e măi urjit; stă in inima și mintea artistului puterea de a alege cele măi norocite momente in care obiectele din natură infățișez cea măi mare cantitate de frumusețe posibilă, care reprezentată pe pânză, marmură sau bronzul său, artistul ține veșnic ne adormit spiritul către frumos. Face apel in urmă, la tinerime să lupte fără încetare pentru ca și in țara noastră artele să progredizeze odată cu înălțarea nivelului cultural.

Acel carăi au ascultat pe eminentul profesor la frumoasele și instructivele sale prelegeri, măi înțeles de câtă importanță sunt ele măi ales pentru tinerii din școala noastră de Belle-Arte.

Eram adese ori mișcați până la lacrimi, când cu bogata memorie și cu entuziasmul său tot-d'una tinăr, făcea ca inimile noastre să vibreză cu putere, când ne pune inaintea icoanelor acelor mari genii carăi au luptat pentru progresul umanității și l-au îndrumat pașii către orizonturi noi.

De câte ori cu o magistrală interpretare, ne făcea cunoscute capo d'operele genilor artei, transportându-ne in lumea fericită a artelor.

De sigur, vom avea încă fericirea ca și in viitor să 'l ascultăm și apelul său către tinerime va găsi răspunet in ori-ce inimă care simte importanța luptei pe calea științelor, literelor și artelor.

Victorian

Informațiuni

Incunoștințam pe toți abonații și corespondenții noștri că Redacția și Administrația ziarului nostru, s'a mutat in strada Biserica Eni No. 3.

Generalul de divizie Bonie, din armata franceză, va asista la cursele de azi de la Hipodrom.

Generalul Bonie pleacă mâine in Ungaria să viziteze herghelia statului și câte-va herghelii private.

File rupte din album

Imnul speranței..... Un torent de melodii vesele și agitate.

Sof. Ivanovici.

Fizicul omului inculț, ajutat de forță și curagiū, bravează brutalitatea.

Ghepan.

Nu se măi cântă in Franța de când toată lumea a devenit muzicantă; după o jumătate de secol nu se va măi scrie.

Ars. Houssaye.

Poezia trebuie să nască din viață; intocmai după cum arborele, floarea și fructele ies din pământ sub privirea cerului.

Anat. France.

Un ultim cuvânt

Dialog între Păcălă și soția sa:
Soția. — *Obșero la vizitiul nostru semne de nebunie... E zăpăcit, uituc, neascultător.*
Bărbatul. — *Asta se întemplă la mulți, fără să fie nebuni.*

Soția. — *Vorbește singur.*
Bărbatul. — *O deprindere urită care nu dovedește de cât o mare prostie.*

Soția. — *Mănăncă și bea foarte mult.*
Bărbatul. — *Nici aceasta nu e un semn de nebunie.*

Soția. — *E amorezat de mine.*
Bărbatul. — *Dumnezeule! Vizitiul nostru e nebun!!*

PENTRU CEP

(Intrebări fără raspunsuri)

* Pentru ce omul căsătorit la bătrânețe, are in tot-d'una copii?

* Pentru ce ideea unei filantropii largi, măi in tot-d'una vine in capul unui sărac lipit pământului?

* Pentru ce întâlnești foarte des creditorul tău pe stradele pe care el n'are obicei să le frecventeze?

* Pentru ce, când cine-va vrea să 'ți facă un rșu, atunci e foarte amabil cu Dumneata?

* Pentru ce, când aștepti vre-o scrisoare atunci, factorul, parcă de inadins trece pe lângă ferestrele tale?

* De ce încă nici un casier n'a fugit peste graniță, lăsand casa ne atinsă?

Kix.

